

Nowe instrumenty wsparcia dla biogazowni rolniczych

Projekt nowelizacji ustawy o OZE przewiduje wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia dedykowanych w szczególności biogazowniom rolniczym. Oznacza to, że inwestorzy będą mogli wybrać inną drogę niż aukcje OZE.

Przekazany do konsultacji publicznych projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, datowany na 16 czerwca 2017 r. (dalej: projekt nowelizacji) przewiduje możliwość wykorzystania nowych instrumentów wsparcia dedykowanych m.in. biogazowniom rolniczym. Dotychczas inwestorzy dysponujący projektami nowych biogazowni rolniczych w zdecydowanej większości oczekują na ogłoszenie pierwszych aukcji OZE w koszykach technologicznych przeznaczonych wyłącznie dla biogazowni rolniczych o mocy do 1 MW oraz powyżej 1 MW. Alternatywnie inwestorzy interesują się również zatłaczaniem biogazu rolniczego do sieci gazowej, aby zyskać możliwość korzystania ze świadectw pochodzenia biogazu rolniczego¹.

Czekając na aukcje

W przypadku biogazowni rolniczych system aukcyjny nadal nie został w pełni wdrożony, co dodatkowo jest odwołane kolejnymi nowelizacjami Ustawy z 20 lutego 2015 r. o oddawanych źródła energii² (dalej: u.o.z.e.). Niezależnie od wprowadzanych zmian, projektodawcy potwierdzili konieczność organizowania aukcji OZE w koszykach technologicznych dedykowanych wyłącznie biogazowniom rolniczym, odrębnie dla instalacji do 1 MW oraz powyżej 1 MW. W tym zakresie w art. 6 znowelizowanej ustawy wskazano, że obowiązujące rozporządzenie dot. cen referencyjnych zachowuje moc do 31 grudnia 2017 r. W związku z tym cena referencyjna dla biogazu rolniczego dla każdej z aukcji pozostaje na niezmiennym poziomie 550 zł/MWh. Ponadto w art. 7 znowelizowanej ustawy określono maksymalną ilość oraz wartość

energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w 2017 r. przez wytwórców dysponujących projektami nowych biogazowni rolniczych, na identycznym poziomie jak w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu wolumenowym, wydanym na podstawie art. 72 ust. 1 u.o.z.e. Znowelizowana ustawa zawiera też szczegółowe przepisy przejściowe,

wskazujące na zasady przeprowadzenia aukcji ogłoszonych i organizowanych przez Prezesa URE w 2017 r., w związku z wejściem w życie projektowanych przepisów nowelizacji u.o.z.e.

Niezależnie od podstaw prawnych umożliwiających przeprowadzenie aukcji OZE jeszcze w 2017 r., projektodawcy wprowadzili również nowe instrumenty wsparcia dedykowane wybranym in-

Depositphotos/mantredxy

stalacjom OZE, w tym również biogazowniom rolniczym. Analiza prawna tych instrumentów musi być jednak poprzedzona zastrzeżeniem, że zmiane uległy również definicje mikroinstalacji oraz małych instalacji wytwarzających energię elektryczną z OZE. W przypadku tych pierwszych są to instalacje o mocy mniejszej niż 50 kW, przyłączane do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV. Natomiast do małych instalacji zalicza się instalacje OZE o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i mniejszej niż 500 kW, również przyłączane do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV. Wskazane rozszerzenia przedmiotowych definicji małej i mikroinstalacji mają kluczowe znaczenie dla możliwości stosowania nowych instrumentów wsparcia, wprowadzanych w proponowanym brzmieniu art. 70a-70g do u.o.z.e.

W efekcie ze wsparcia będą mogli

korzystać wytwórcy energii elektrycznej z OZE, będący jednocześnie przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 Ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej³. Wytwórca zyska możliwość sprzedania niewykorzystanej energii elektrycznej na zasadach, o których mowa w dodawanych do u.o.z.e. art. 70a-70f, o ile do wytwarzania tej energii wykorzystuje wyłącznie:

1. biogaz rolniczy,
2. biogaz pozyskany ze składowisk odpadów,
3. biogaz z oczyszczalni ścieków,
4. biogaz inny niż wskazany w pkt 1-3,
5. hydroenergię.

W konsekwencji możliwość stosowania nowych instrumentów wsparcia dedykowana jest wyłącznie ściśle określonym technologiom OZE, związanym z wykorzystaniem biogazu oraz hydroenergii do wytwarzania energii elektrycznej.

Przywołane przepisy konstruują dwa modele sprzedaży niewykorzysta-

nej energii, ograniczając jednocześnie swobodę ich używania ze względu na moc zainstalowaną elektryczną danej instalacji OZE.

Feed-in tariff i feed-in premium

Większą swobodę wyboru projektodawcy przyznali instalacjom OZE o mocy zainstalowanej mniejszej niż 500 kW (małe instalacje oraz mikroinstalacje). Wytwórca dysponujący taką instalacją, po pierwsze, może sprzedać niewykorzystaną energię sprzedawcy zobowiązanemu po stałej cenie zakupu, ustalonej zgodnie z art. 70e znowelizowanej ustawy. Autorzy znowelizowanej ustawy określili ten instrument wsparcia mianem *feed-in tariff* (dalej: FIT). Wytwórca zamierzający skorzystać z FIT zawiera umowę sprzedaży niewykorzystanej energii elektrycznej po stałej cenie ze sprzedawcą zobowiązanym, wyznaczanym na danym obszarze przez Prezesa URE. Oczywiście zgodnie z nowymi zasadami kumulacji pomocy publicznej, cena ta powinna zostać skorygowana o kwotę pomocy o charakterze inwestycyjnym, zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 39a ust. 5 znowelizowanej ustawy. Sprzedawca zobowiązany pokrywa również koszty bilansowania handlowego związane z przedmiotową instalacją OZE. Ponadto instalacje OZE mniejsze niż 500 kW, zamiast wiązać się ze sprzedawcą zobowiązanym, mogą zadeklarować sprzedaż niewykorzystanej energii innemu podmiotowi wraz z prawem wytwórcy do pokrycia ujemnego salda, o którym mowa w art. 93 ust. 2 pkt 3 u.o.z.e. Autorzy znowelizowanej ustawy określają ten instrument wsparcia mianem *feed-in premium* (dalej: FIP). Według autorów sprzedaż energii przez wytwórcę na rynku w dowolnej formie może oznaczać sprzedaż jej innej spółce obrotu niż sprzedawca zobowiązany, sprzedaż odbiorcy końcowemu lub klastrowi energii. Tak różne formy sprzedaży energii przygotowują wytwórców do uczestniczenia w systemie rynkowym. Jednocześnie, niezależnie od ceny, jaką wytwórca uzyska ze sprzedaży energii, otrzymuje on również premię w postaci pokrycia ujemnego salda, stanowiącego różnicę między wartością sprzedaży energii elektrycznej (obliczoną jako iloczyn ilości energii elektrycznej i indeksu TGeBase)

a stałą ceną zakupu określoną na podstawie art. 70e, skorygowaną o poziom pomocy inwestycyjnej. Na podobnych zasadach FIP będzie również dostępny dla wskazanych technologii OZE o mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 500 kW i mniejszej niż 1 MW.

Należy zatem wskazać, że stała cena zakupu dla poszczególnych rodzajów technologii, które będą mogły korzystać z FIT i FIP, wyniesie 80% ceny referencyjnej określonej w odpowiednich przepisach wykonawczych przez ministra energii. Mając więc na uwadze obecnie obowiązujące przepisy określające cenę referencyjną na poziomie 550 zł/MWh zarówno dla biogazowni rolniczych o mocy do 1 MW, jak i powyżej 1 MW, stała cena zakupu wykorzystywana w instrumentach FIT i FIP mogłaby wynosić 440 zł/MWh.

Niemniej nie można wykluczyć, że współczynnik 80% wzrośnie, w szczególności dla biogazowni rolniczych mniejszych niż 500 kW. Możliwa jest również zmiana rozporządzenia w sprawie cen referencyjnych, podwyższająca poziom maksymalnych cen dla technologii wskazanych w art. 70a. Wzrost poziomu cen referencyjnych oznaczałby, zwłaszcza dla biogazowni rolniczych, nie tylko zwiększenie maksymalnych cen w ramach aukcji OZE, ale bezpośrednio przekładałby się również na poziom stałej ceny gwarantowanej wykorzystywanej w instrumentach FIT i FIP.

Kontynuacja przyznawanego wsparcia

Obowiązek zakupu niewykorzystanej energii elektrycznej przez sprzedawcę zobowiązanego albo prawo do pokrycia ujemnego salda powstaje wraz z wpro-

wadzeniem energii do sieci elektroenergetycznej i pozostaje w mocy przez kolejnych 15 lat, nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2035 r.

W związku z tym nowe projekty, których właściciele chcieliby maksymalnie wykorzystać przysługujący okres wsparcia, powinny rozpocząć wytwarzanie energii już z końcem 2020 r. Natomiast w przypadku funkcjonujących instalacji, które otrzymywały świadectwa pochodzenia (zarówno tzw. zielone, jak i niebieskie certyfikaty), istnieje również możliwość skorzystania z instrumentów FIT i FIP. Należy podkreślić, że migracja funkcjonujących biogazowni rolniczych, które otrzymują świadectwa pochodzenia, z systemu świadectw pochodzenia do systemu FIT i FIP, odbywa się na zasadach kontynuacji przyznawanego wsparcia o charakterze operacyjnym. W efekcie wskazany 15-letni okres możliwości korzystania z FIT i FIP liczy się od dnia wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z OZE, potwierdzonego wydanym świadectwem pochodzenia, przy czym najwcześniejszą datą jest 1 października 2005 r.

Deklaracja o zamiarze sprzedaży

W odróżnieniu od systemu aukcyjnego, który nadal pozostaje dostępny dla nowych projektów biogazowych, możliwość korzystania z FIT i FIP ma charakter ciągły. Oznacza to, że wytwórca, który przygotował projekt biogazowy, nie musi czekać na termin przeprowadzenia aukcji, ale w trybie ciągłym może ubiegać się o możliwość uruchomienia projektowanej instalacji w systemie FIT albo FIP. Zatem wytwórca zamierzający skorzystać ze wsparcia

przekazuje Prezesowi URE deklarację zamiaru sprzedaży niewykorzystanej energii elektrycznej po stałej cenie zakupu. Deklaracja, oprócz podstawowych danych dotyczących inwestora, lokalizacji i mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji OZE zawiera również informację o łącznej ilości niewykorzystanej energii elektrycznej określonej w MWh, jaką wytwórca zamierza wytworzyć, wprowadzić do sieci i sprzedać we wskazanym w deklaracji terminie.

Deklaracja zawiera również oświadczenia wytwórcy o rodzaju wykorzystywanych substratów rolniczych oraz wartości otrzymywanej pomocy publicznej. Wytwórca dysponujący biogazownią rolniczą poniżej 500 kW w deklaracji wskazuje także sposób sprzedaży niewykorzystanej energii, czyli albo za pośrednictwem sprzedawcy zobowiązanego (FIT), albo przy wykorzystaniu pomiotu innego niż sprzedawca zobowiązany, wraz z możliwością pokrycia ujemnego salda (FIP). Należy jeszcze podkreślić, że omawiana deklaracja składana Prezesowi URE nie jest deklaracją o przystąpieniu do aukcji OZE, o której mowa w art. 71 ust. 1 u.o.z.e., w której wytwórca deklaruje chęć migracji z systemu świadectw pochodzenia do systemu aukcyjnego.

Niezbędna dokumentacja

Ponadto, w przypadku nowo projektowanych biogazowni rolniczych do deklaracji o zamiarze sprzedaży niewykorzystanej energii elektrycznej po stałej cenie zakupu dołącza się oryginały lub poświadczone kopie: prawomocnego pozwolenia na budowę wydanego dla projektowanej instalacji OZE, warunków przyłączenia do sieci albo umowy o przyłączenie tej instalacji, harmonogram rzeczowy, a także oświadczenia o wykorzystaniu urządzeń wytwórczych wyprodukowanych w ciągu 36 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej, oraz zobowiązania, że do pierwszego wytworzenia tej energii dojdzie w terminie 36 miesięcy od dnia wydania zaświadczenia, o którym mowa w projektowanym art. 70b ust. 6.

Wskazane załączniki są w duże mierze zbieżne z wymaganymi w trakcie postępowania prekwalfikacyjnego,

umożliwiającego wzięcie udziału w aukcji OZE.

Alternatywne rozwiązanie

Natomiast w przypadku instalacji uruchomionych przed dniem wejścia w życie projektu nowelizacji wystarczające będzie przekazanie oświadczenia o dniu wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z OZE, potwierdzonego wydanym świadectwem pochodzenia. W przypadku instalacji uruchomionych po 1 lipca 2016 r. wystarczające będzie zobowiązanie do rozpoczęcia wytwarzania energii elektrycznej w danej instalacji OZE nie później niż pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od chwili wydania zaświadczenia, o którym mowa w znowelizowanej ustawie w art. 70b ust. 6. Niemniej ze względu na brak inwestycji w zakresie wskazanych w artykule technologii OZE związanych ze zmianą systemu wsparcia, sytuacje takie powinny należeć do rzadkości. Wraz ze złożeniem deklaracji wytwórca wnosi również opłatę rezerwacyjną lub gwarancję bankową na odrębny rachunek Prezesa URE w wysokości 30 złotych za 1 kW mocy zainstalowanej.

Mając na uwadze przywołane przesłanki, Prezes URE w drodze postanowienia, obligatoryjnie odmawia wydania zaświadczenia o możliwości sprzedaży niewykorzystanej energii po stałej cenie zakupu po stwier-

dzeniu braku spełnienia wymogów wskazanych w art. 70b ust. 1-4, a także w przypadku przekroczenia maksymalnej mocy zainstalowanej elektrycznej poszczególnych typów instalacji OZE.

Na wskazane postanowienie przysługuje zażalenie wnoszone do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, choć nie można oprzeć się wrażeniu, że ilość instalacji powstających w systemie FIT i FIP również będzie zależała od polityki energetycznej realizowanej przez Radę Ministrów w obszarze OZE. Zgodnie bowiem z art. 70d, na podstawie ogólnie sformułowanych przesłanek Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, w terminie do 30 października każdego roku, maksymalną moc zainstalowaną elektryczną poszczególnych typów instalacji OZE, dla których Prezes URE wyda zaświadczenie o możliwości sprzedaży niewykorzystanej energii po stałej cenie zakupu.

Rada Ministrów ma zatem prawo wydać rozporządzenie, w którym ograniczy ilość powstających małych oraz mikroinstalacji, jak i odrębnie instalacji nie mniejszych niż 500 kW i mniejszych niż 1 MW. Fakultatywność w zakresie wydania omawianych przepisów wykonawczych, limitujących możliwość korzystania z FIT oraz FIP, wpływa negatywnie na stabilność i przewidywalność stosowania nowych instrumentów wsparcia.

Wiele opcji

Niezależnie od konieczności doprecyzowania poszczególnych przepisów kształtujących nowe instrumenty wsparcia, pozytywnie należy ocenić dążenia autorów znowelizowanej ustawy do rozwoju technologii biogazowych, umożliwiając im korzystanie z instrumentów, które nie są obwarowane szeregiem kar administracyjnych. Dużą zaletą instrumentów FIT oraz FIP jest również dostosowanie tempa realizacji inwestycji do indywidualnych warunków poszczególnych inwestorów, uniezależniając je od terminów przeprowadzania aukcji OZE. Niemniej inwestorzy powinni również pamiętać o możliwości uczestniczenia w aukcjach OZE, które mogą zapewnić im wyższe przychody z prowadzonej działalności.

ŹRÓDŁA

1. Trupkiewicz M., Tarka M.: *Produkcja biometanu jako alternatywa w wspieraniu działalności gospodarcze biogazowni*. „Czysta Energia” 12/2016.
2. Ustawa z 20 lutego 2015 r. o oddawanych źródła energii (DzU z 2017 r. poz. 1148, t.j. ze zm.).
3. Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU z 2016 r. poz. 1829, t.j. ze zm.).

MICHAŁ TARKA, MARCIN TRUPKIEWICZ

Kancelaria Prawna BTK-Legal